

Літні грози в Сарантію були звичними. Такими звичними, що цілком вірогідно сприймалися розповіді про те, що Імператор Апій віддав богові душу посеред шаленої бурі, коли над Священним Містом били блискавиці й гуркотів грім. Навіть Пертеній Евбульський, пишучи історію двадцять років потому, саме так описував цю подію. Ще й додав, що статуя Імператора впала перед Бронзовими воротами до Імператорського району, а прямисінько перед оберненими до суходолу стінами розколовся дуб. Історики нерідко роблять вибір на користь драматизму, а не правдивості. Такий уже недолік професії.

Власне, тієї ночі, коли Апій покинув цей світ у Порфіровій залі Атенінського палацу, у Місті не дощило. Трохи раніше того вечора бачили поодинокую блискавку й раз чи двічі чули гуркіт грому, але це було північніше від Сарантію, ближче до ланів Тракезії. З огляду на майбутні події, північний напрям стали вважати знаменням.

В Імператора не було синів, а троє племінників блискуче провалили перевірку на достойність менше ніж рік тому й поплатилися за це. Тож коли Апій почув – а може, і ні – останні в житті слова, внутрішній голос бога, що звертався лише до нього: «Знімай корону, на тебе чекає Владика імператорів», у Сарантію не було імператорського наступника.

Троє чоловіків, які зайшли в Порфірову залу ще до світанку, усвідомлювали небезпечну хиткість ситуації. Євнух Гезій, канцлер імператорського двору, побожно склав довгі тонкі пальці й манірно прихилив коліна, щоб поцілувати голі стопи покійного Імператора. Магістр офіцій Адраст, начальник державної служби і відомств, та коміт екскувіторів Валерій, начальник імператорської гвардії, – вчинили так само.

– Треба скликати сенат, – пробурмотів Гезій приглушеним тоном. – Провести засідання негайно.

– Негайно, – погодився Адраст, встаючи й ретельно поправляючи виріз довгої туніки. – А Патріарх має розпочати траурний обряд.

– Порядок у Місті буде, – проголосив Валерій солдатським тоном. – Я про це подбаю.

Двоє інших глянули на нього.

– Звісно, – делікатно відповів Адраст і погладив свою доглянуту бороду. Підтримання порядку – єдина причина, чому Валерій узагалі був зараз тут й одним із перших дізнався про сумну подію. Його слова були... дещо очевидними.

Більша частина армії тоді перебувала на сході й півночі, великий підрозділ – біля Евбула, на теперішньому кордоні з державою бассанідів, а інші, здебільшого найманці, захищали відкриті простори Тракезії від набігів варварів – карчитів і вравів, які останнім часом трохи заспокоїлись. Якщо сенат не покvapиться, стратеги цих військових контингентів можуть відіграти вирішальну роль, а один із них може навіть стати імператором.

Сенат складався з купки переляканих чоловіків, які лише імітували ефективну роботу. Без чітких вказівок

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

вони просто займуть вичікувальну позицію. І це дуже добре розуміли всі троє.

– Я подбаю, щоб сповістили знатні родини, – сказав Гезій недбалим тоном. – Вони захочуть віддати останню шану.

– Звичайно, – відповів Адраст. – Особливо Далейни. Я так розумію, Флавій Далейн повернувся в Місто лише два дні тому.

Євнух був надто досвідченим, щоб зашарітися.

Валерій уже повернувся до дверей.

– Чиніть зі знаттю на власний розсуд, – мовив через плече. – Але в Місті є п'ятсот тисяч людей, які, дізнавшись про кончину Імператора, боятимуться гніву, що святий Джад може зіслати на Імперію без очільника. Це вже моя проблема. Повідомлю префекту, щоб готував своїх людей. Добре, хоч грози цієї ночі не було.

Він вийшов із зали і впевненим кроком попростував мозаїчними підлогами. Хоч йому вже й ішов шістдесятний рік, він усе ще був дужим та енергійним. Двоє інших презирнулися. Адраст перший відвів погляд і глянув на мерця на величному ложі, поруч із яким на гілці сиділа інкрустована коштовностями срібна пташка. Обое мовчали.

Вийшовши з палацу, Валерій на мить зупинився в садах Імператорського району, плюнув у кущі й подумав, що до світанкової молитви ще залишається трохи часу. Над водою світив білий місяць. Ранковий вітер дув із заходу. До Валерія долинав шум моря, долітав солений запах бризу поміж ароматами літніх квітів і кедрів.

Він ішов під передсвітанковими зорями геть від води, повз палаци й державні споруди, три невеликі каплички, будівлю і майстерні імператорської гільдії шовківників,

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

спортивні поля, повз майстерні золотарів і до абсурду пишні Марисійські лазні, йшов у напрямку до казарм екскувіторів, розташованих біля Бронзових воріт, що вели в Місто.

На вулиці чекав молодий Леонт. Валерій дав йому чіткі вказівки, які старанно завчив, готуючись до цього дня.

Префект подався до казарм, і за мить Валерій уже чув, як заметушилися екскувітори, які він очолював останні десять років. Чоловік глибоко вдихнув, усвідомлюючи, як калатає його серце і як важливо не виказувати свого хвилювання. Згадав, що потрібно відправити гінця до Петра, який мешкав поза Імператорським районом, з новиною, що Імператор Апій помер і почалася велика гра. Він мовчки подякував богам, що син його рідної сестри виявився набагато достойнішим, ніж три племінники Апія.

Провів поглядом Леонта й екскувіторів, які виходили з казарм у передсвітанкові сутінки. На його обличчі не відображалось нічого, як і личить солдату.

* * *

На іподромі сьогодні день перегонів. Попередні чотири забіги виграв Асторг із команди Синіх. Сандаляр Фотій поставив таку суму, яку аж ніяк не міг втратити, на те, що головний колісничий Синіх переможе сьогодні в трьох перших забігах, здобувши щасливі сім перемог поспіль. Минулої ночі Фотію снилася цифра дванадцять, а три забіги квадриг означали, що Асторг поганятиме дванадцятьма кіньми, а якщо додати цифри один і два... знову виходить три! Якби Фотій учора не бачив на даху

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

колони, навпроти своєї майстерні, привида, то був би впевнений, що удача на його боці.

Його дружина й син ще спали вдома над майстернею, а він тим часом обережно просувався вулицями Міста до іподрому – знав, що вночі може бути небезпечно. До світанку ще було далеко, білий спадний місяць виднівся на заході, в напрямку моря, над вежами й куполами Імператорського району. Фотій не міг собі дозволити купувати місце щоразу, коли приходив на перегони, не кажучи вже про місця на затінених трибунах. У дні перегонів громадянам пропонували лише десять тисяч безплатних місць. Хто не мав грошей, мусив чекати.

На відкритій площі перед темним силуетом іподрому вже стояли дві чи три тисячі охочих. Саме перебування тут збуджувало Фотія, він і думати перестав про сонливість. Похапцем витяг із торбини синю туніку й одягнув її замість коричневої. Темрява і швидкість допомогли уникнути сорому. Потім він приєднався до групи інших чоловіків у такій самій одежі. Коли два роки тому під час особливо напруженого літнього сезону його віддубасили прихильники Зелених, він усе-таки пішов дружині на поступки – носив непомітне вбрання, поки не опиниться в безпеці, серед товаришів Синіх. Фотій привітався з кількома чоловіками на ім'я, і компанія його радісно зустріла. Хтось передав йому чашу дешевого вина, він пригубив і передав далі.

Повз них пройшов прогнозист, що продавав список сьогоднішніх перегонів і свої передбачення. Фотій не вмів читати, тому його це не цікавило, хоч він і бачив, що інші дають за листок два мідні фоли. Посеред натовпу напівроздягнений і немитий юродивий організував собі

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

місце й уже розпинався про те, що перегони – зло. У чоловіка був добре поставлений голос, і це була хоч якась розвага... якщо не стояти за вітром. Вуличні торговці вже продавали фіги, кандарські дині й смажену ягнятину. Фотій захопив із собою скибку сиру й трохи хліба, які приберіг відучора. Але зараз йому було не до їжі.

Неподалік, біля свого входу, зібралися невеликі групки Зелених. Фотій не бачив складува Папію, але знав, що він там буде. Це з ним він заклався. Світало, і Фотій, як завжди, замислився, чи не надто погарячкував зі ставкою. Той привид, якого він бачив посеред білого дня...

Як для літа, ніч була тиха, з моря повівав вітерець. Коли почнуться перегони, буде спекотно. Громадські лазні й таверни будуть в обід переповнені.

Фотій, і далі міркуючи про свій заклад, подумав, чи не варто було по дорозі зайти на цвинтар із табличкою з прокльонами на адресу головного колісничого Зелених – Скорція. Саме цей хлопець з великою ймовірністю міг завадити сьогодні Асторгу здобути цьому перемогу поспіль. Попереднього разу він упав і поранив плече, тому не брав участі в змаганнях, коли Асторг здобув свої величні чотири перемоги наприкінці дня.

Фотія ображало те, що темношкірий зелений вискочень з пустель Аммузу – чи звідки він там – міг становити загрозу для фаворита Асторга. Але все-таки треба було купити табличку з прокльонами, подумав він із жалем. Підмайстра з гільдії ткачів підрізали в купоні на пристані два дні тому і щойно похоронили – ідеальна нагода для людей із табличками знайти заступництво біля могили загиблого насильницькою смертю. Усі знали, що це посилює написані там прокльони. Фотій вирішив, що

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>